

Stevnings oprindelse og alder

Det er ikke muligt at sige noget med sikkerhed om oprindelsen af landsbyen Stevning. Al snak derom er derfor dømt som et gætteri fra starten. Når der er sagt, behøver dette gætteri ikke at være tom snak og sludder. Med rimelig fornuft, understøttelse af foreliggende fakta samt sammenligning med undersøgelser og kendsgerninger fra andre områder kan der godt laves et troværdigt billede af Stevnings oprindelse og alder. Ikke noget videnskabeligt resultat men i hvert fald et godt bud.

I Bondestenalderen (4000 f.kr – 1800 f.kr) begynder oldtidsmenneskene i Danmark, jægerne at blive agerbrugere og kvægavlere. Dyrkning af korn krævede pasning af markerne og tvang dermed befolkningen til at bo på samme sted. Fra denne tid stammer de første faste bopladser. Der findes dog ingen beviser der peger på fast bosættelse i Stevning fra denne tidsperiode. Men det er ikke svært at forestille sig en boplads her på dette sted midt på øen i en passende afstand fra røvere og barbarers alfarvej.

Her var bygningsmateriale rigeligt i form af ler og træ. Her er jorden ualmindelig frugtbar. Og her, tæt ved vig og fjord var rimelig god forbindelse til andre områder og større mulighed for varierende fødeudvalg end længere ind i landet. I hvert fald har der været mennesker her i området på dette tidspunkt lige som der var i stenalderen. Et utallige mængder af forarbejdede flint, pilespidser og andre flintværktøjer, der i dag ligger overalt og kan plukkes som brombær i vejkanterne, bekræfter det.

Vi kunne forestille os en jægerfamilie der muligvis består af flere mindre familier, komme her til i en eller flere både. De sejler ind Stevning nord og helt ind til Lille nord hvor vandet spejler den omliggende skov i eftermiddagssolen og rådyr kigger med nysgerrige men vagtsomme øjne på de nytilkomne fra skovkanten. Det er ikke første gang jægere har været i området. Det må have været et skønt syn for de nytilkomne. De har roet hele dagen i tunge både som er overfyldte, ikke kun af folk men af alskens redskaber, telter, madvarer og muligvis enkelte husdyr. I en af bådene er et par lerkrus fyldte med kostbart korn som de har købt på vejen. De er trætte af at flytte rundt hele tiden. De vil gerne slå sig fast ned et eller andet sted,

ligesom så mange andre de har mødt på vejen. De første dage har de brugt nede ved vandet, men er snart flyttet op i bakkerne hvor jorden er tør og bedre egnet til beboelse.

De har hurtigt fundet ud af at her var det nemt at få fat i godt byggemateriale, ler i rigelige mængder. Så snart som muligt er de gået i gang med at så korn i små skovrydninger der kunne findes hist og pist i skoven. Det er ikke sikkert at det er gået så godt i begyndelsen, men efterhånden som årene gik er de

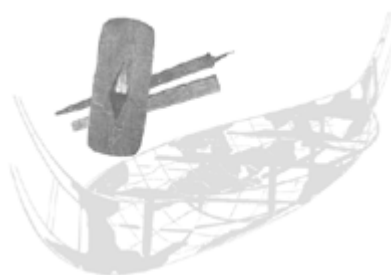
blevet bedre til det. I løbet af ganske få år har de flyttet sig en anelse længere fra stranden og slået sig ned i et område med god oversigt og stadig kort afstand til stranden. Det må have været en kæmpe fordel at have en flugtvej ned til en lille sandstrand på den anden side af næsset. Der har de sikkert også gemt et par både, klar til brug hvis fjenden nærmede sig. Skoven var nu efterhånden blevet ryddet på forholdsvis store arealer så der var blevet mere plads til korn og husdyr. Husene var også blevet temmelig gode og velegnede til at bo i hele året. Familierne var også blevet større og flere. Det var blevet til en ganske hyggelig lille landsby hvor folket ved stavnen (næsset) boede og arbejdede.

Stavningsernes bondehuse var omkring 12 og 30 meter lange. I den ene ende spiste og arbejdede familien

her sov man også om natten. Midt i rummet lå ildstedet, hvor maden blev lavet. Langs væggene var der bænke og sovepladser. På hylder under taget satte man fade med mælk, og her hang også røgede kødstykker. I den anden ende af huset var stalden med båse til de større kreaturer og nogle heste. Landsbyens huse lå alle vendt den samme vej, med gavlene vendt mod øst og vest. Taget havde en høj rejsning og var dækket af strå. Væggene var bygget af pilfletning og var kraftig lerklinede.

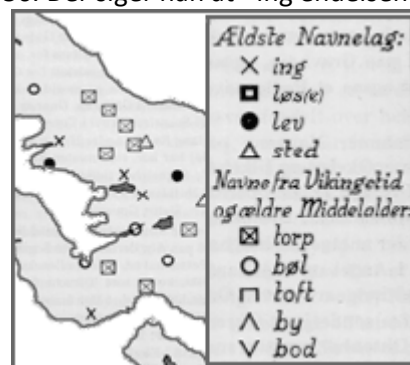
Egentlige, større landsbyer er der dog først tale om i førromersk jernalder (500 f.kr til 50 f.kr.). På dette tidspunkt findes der sikkert fast beboelse i området. Det er også denne tidsperiode Hjortspringbåden stammer fra.

Omkring 300 år f. Kr. havde Hjortspringbåden sammen med flere andre både bragt en angribende hær til Als. Angriberne blev nedkæmpet. Og som tak for sejren blev den erobrede båd båret flere kilometer ind i landet og anbragt i en offermose. Hjortspringmose. Var der tale om beboere i området der nedkæmpede fjenden? Ikke usandsynligt. Men så må der have været et større og rimeligt veludviklet beboelsesområde her på egnen. Eller de har fået hjælp fra andre egne, da den fjendtlige hær med stor sikkerhed har omfattet mindst 60-80 krigere.

Selvom vi kan være rimelig sikre, at på dette tidspunkt har en landsby befundet sig nogenlunde her hvor Stevning ligger nu, kan det første rigtige bevismateriale om byens alder hentes fra stednavneforskning. I bogen "Alsiske Stednavne" udgivet af Alsingergildet i 1994 står der følgende: "Landsbyernes alder kan groft inddeles efter byernes endelser. Landsbyer som Ketting, Stevning, Egen (Eking) og Klinting hører til de ældste byer og er etableret omkring år 3-800 e.Kr. Samme alder har landsbyer med endelsen -sted: Almsted, Borgsted (nu forsvunden by). Sebelev og Hundslev er fra folkevandringstiden 4-500 e.Kr. -torp (-trup, -rup), -bøl og -by, er fra vikingetiden og ældre middelalder (900-1200)". Frem til nogenlunde samme resultat kommer Professor, dr. phil. Kristian Hald i "Bogen om Als" fra 1956. Der siger han at -ing endelsen i bynavne stammer helt fra den "urnordiske sprogperiode" dvs. fra 200 e.Kr. til 800 e.Kr.

Hvor gammel er landsbyen Stevning? Det er klart at der kan ikke gives noget konkret svar, i hvert fald ikke svar der bygger på anerkendt videnskab. Men vi kan med nogen sikkerhed fastslå tidsperioden fra 500 f.Kr. til 800 e.Kr. Dvs. landsbyen Stevning er nok ikke ældre end 2500 år og sikkert ikke yngre end 1200 år. Måske er Stevnings, to tusind års fødselsdag lige om hjørnet uden at vi kan gøre så meget i det.

Landsbyen Stevning, der i 1900, talet var en af de største byer på Als er utvivlsomt en af de ældste byer på Als. Her har boet folk i forholdsvis mindre og større veludviklede bysamfund i tusinder år. Nu i en tid hvor største delen af de gamle landsbyer har ændret sig til søvragtige småbyer, er det trist at deres storheds tid ikke kendes mere. Heldigvis arbejdes der målrettet på at registrere den historie der kan spores tilbage samtidigt med at nutiden registreres. Den er jo historie i morgen.